

OKUDUĞUNU ANLAMA STRETEJİLERİ

Okuduğunu anlama nedir?

Okuduğunu anlama, yazılı bir materyalden anlam çıkarmayı ve ayrıntıları kavramayı gerektiren, daha ilköğretim düzeyinden itibaren öğrencilere kazandırılması gereken temel becerilerinden biridir.

Öğrencilerde gözlenen okuduğunu anlama sorunları metne ilişkin genel bilgiyi veya detayları sıklıkla unutma, Metindeki olayların sırasını hatırlayamama, sözcük dağarcığının sınırlı olması, Metnin ana fikrini belirlemede zorlanma, Neden-sonuç ilişkisi kurmakta zorlanma, metinde gelişebilecek olayları tahmin etmekte zorlanma, çıkarım yapmakta zorlanma görülmektedir. Çıkarım yapmalarını engelleyen bir faktör, metinle ilgili önbilgiye sahip olmamalarından bazen de bu bilgiye sahip olsalar da nasıl kullanacaklarını bilmemeleridir.

Okuduğunu anlamada Yaşadıkları güçlükler nelerdir?

Öğrencilerde Gözlenen Okuduğunu Anlama Sorunları
Kim, ne, ne zaman, nereye, niçin ve nasıl (5 N 1 K) sorularına yanıt vermekte zorlanma
Metne ilişkin genel bilgiyi veya detayları sıklıkla unutma
Metindeki olayların sırasını hatırlayamama
Sözcük dağarcığının sınırlı olması
Metnin ana fikrini belirlemede zorlanma
Neden-sonuç ilişkisi kurmakta zorlanma
Metinde gelişebilecek olayları tahmin etmekte zorlanma
Çıkarım yapmakta zorlanma
Metni özetlemede zorlanma yaşamaktalar.

Kısaca Öğrenme gücü olan öğrencilerin okumak için amaç oluşturamadıkları, anlamalarını izleyemedikleri, metnin zorluk düzeyine göre okumalarını düzenleyemedikleri ve çıkarım yapamadıkları gözlenmektedir.

Okuduğunu anlamamanın etkili bir şekilde gerçekleşebilmesi için öğrencilerin okumaya karşı güdülenmeleri bununla birlikte, okuma öncesi, sırası ve sonrasında kendini düzenleme stratejilerini kullanmaları önemlidir.

Öğrenme güçlüğü olan öğrencilere sağlanan strateji öğretimi ile onların okuduğunu anlama performanslarının arttırıldığı görülmüştür.

Okuduğunu anlama becerilerini geliştirebilecek strateji ve tekniklerin bazıları şunlardır

1-Tahminde bulunma Okuma metninin başlığına baktığında bu metin neyle ilgili olabilir? Okuma metninin resimlerine bak ve tahmin et. Burada ne olmuş olabilir?

2-Canlandırma Bu olayı kafanda nasıl bir resim ile canlandırırısın?

3-Ön bilgilerle ilişkilendirme Sende buna benzer bir olay yaşadın mı? Daha önce bu okuma metninde ki olay ile ilgili bir şey öğrendin mi? Ne öğrendin?

4-İzleme Okuma metninde ki olayların oluş sırasını anlayabildin mi? (giriş, gelişme, sonuç) Okuma metninde ki olaylar hangi sırayla oluyordu?

*Sence okuma metni ile ilgili tüm sorulara cevap verebildin mi?

*Okuma metninde kimler var?

*Okuma metninde ki olay nerede ve ne zaman geçiyor? Okuma metninde ki olay nasıl başladı?

*Olay başladığında okuma metninin kahramanı nasıl tepki verdi?

*Olay nasıl sonuçlandı? Olay sonuçlandığında okuma metninin kahramanları nasıl tepki verdi?

5-Düzeltilme Sorulara uygun cevap vermeseydim ya da eksik cevap verseydim ne yapmam gerekirdi?

Okuma metnini tekrar okurdum, Altını çizerek okurdum, Okurken not alırdım, Zihnimde farklı canlandırırdım.

Çocuğunuza okuduğunu anlama stratejilerini öğretmede nasıl yardımcı olabilirsiniz?

- *Okuduğu kitapla etkileşime girmeyi teşvik edin.
 - *Metnin başlığı üzerinde konuşmaya teşvik edin.
 - *Okuduğunu anlamayı artırmanın en iyi yolu bol pratik yapmaktır. Stratejileri öğrettikten sonra defalarca model olmayı unutmamalısınız.
 - *Çocuklar kitap okuyun ve tahmin oyunu oynayın.
 - *Soru sorma stratejisi geliştirmesine destek olun anlaşılmayan yerler anlaşılır öğrenilenler bildikleri ile birleştirilmiş olur.
- Okurken, durakla ve aklına gelen soruları yaz. Okurken aklına gelen soruların cevaplarını metnin içinde ara. Aklına gelen tüm sorular cevaplandı mı? Düşün...
- *Okuduklarını özetlemelerini sağlayın. Özetleme okunanların hatırlanmasına yarar. 5N1K yöntemini kullanmak metnin yapısının anlaşılmasını ve metnin kavranmasına katkı sağlar.

Yapılan araştırmalara göre, haftanın belirli gün ve saatlerinde, kendilerine düzeye uygun masal, hikaye vb. okunan ya da anlatılan çocuklar, dinlemedeki dikkat süreleri arttırmakta ve dinlediğini anlama becerileri gelişmektedir.

Ayrıca evde okuma kitabını seçmesini teşvik edin. Okuma alıştırmaları yapın sesli okuma sessiz okuma yaptırın. Evde hep birlikte okuma saati yapın.

Okuma panoları hazırlayın Okuma günlüğü tutmasını sağlayın çocuğunuzu yapılanlar konusunda takip edin.

Eksiklikleri üzerinde durmayın anlayışlı ve olumlu tutum içinde olun. Motivasyonunu kaybedecek ilgisini azaltacak tutumlardan kaçının.

Evde başarabileceği görev ve sorumluluklar verin. Başaramayacağı görevler vermeyin.

Ders Çalışma becerilerini organize olma becerilerini geliştirmesine yardımcı olun.

Ödevlerini yaparken kısa zaman aralıklarına bölün.

Okudukları ve dinledikleri metinler hakkında konuşmalarını tartışmalarını sağlayın. Okuduğunu anlama hemen öğrenilmez, zamanla öğrenilen bir süreçtir. Başka bir deyişle, okuduğunu anlama pratik gerektirir

Çok zaman ve çabaya ihtiyacınız var. Sabırlı olun

Kaynak: Baydık, B. (2002). Okuma Stratejilerini Kullanımı. Eğitim ve Bilim 2011, Cilt 36, Sayı 162